

Застарели, рогобатни службени израз „сувишни и расходовани пси” збуњује и вређа љубитеље и поштоваоце паса, па није чудно зашто су појединци и нека удружења за заштиту животиња бурно реаговала на оглас за продају паса који је Министарство одбране недавно објавило.

Истина је, међутим, да војска за симболичну цену жели да уломи изузетно дресиране и неговане псе који због старости или неких, по цивилним мерилима сасвим неважних недостатака, не могу обављати сложене и напорне војне задатке. Већ постоји низ примера да су пси

по окончању „професионалне војне службе” донели радост новим власницима.

Неколико „војних њушки” још чека нови дом. „Одбрана” им је била у посети.

Пензија за верне саборце

Велико интересовање јавности за продају вишкова наоружања и војне опреме не чуди, али је занимљиво да је и продаја службених паса Војске Србије привукла значајну пажњу медија, институција, невладиних организација и појединаца. Иницијалну капислу за појачано занимање представља основна чињеница да продаје војних службених паса дуго није било и да су први огласи били новина међу љубитељима паса и на пољу кинологије. С друге стране, несрећна и рогобатна формулација о продаји „сувишних и расходованих” паса, преузета из застарелих службених листова, узнемирила је Друштва за заштиту животиња и покренула питања о томе шта се дешава са службеним псима када остаре и не могу више да обављају оне задатке које су радили читав живот. Неки су без удубљивања у стварну ситуацију олако закључили да се о таквим псима не води довољно рачуна, други су говорили да војска отвара „Second hand” за псе, док су трећи отишли неколико корака даље и тврдили да службени пси у војсци завршавају са метком у чело. Истину о продаји службених паса Војске Србије и поступању са остарелим или повређеним псима могли смо сазнати само у Нишу, у чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса Центра за обуку логистике која је једина јединица у Војсци Србије која се бави узгојем и дресуром паса, како за своје потребе тако и за потребе читаве Војске, и сигурно јединствена и једна од најквалитетнијих институција у земљи која брине о псима.

Нове породице

У нишкој чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса са неверицом су реаговали и на саму помисао да би они желели или учинили нешто лоше за псе, јер, како кажу: „Предуслов за сваког водича паса је љубав према псима. Нас не треба подсећати да је пас живо биће, пошто ми другујемо и живимо с њима”.

Од командира чете за обуку водича паса, узгој и дресуру паса у Центру за обуку логистике мајора Зденка Цви-

јетића сазнајемо да није спорно да се почело са продајом службених паса који више не могу да обављају предвиђене задатке у Министарству одбране и Војсци Србије и то не толико због уштеда у систему одбране, колико због тога што је за те псе боље да буду у породицама и у кругу људи који ће само њима посвећивати пажњу. Више примера потврђује да продати пси не само да обављају одређене послове за нове власнике, већ су окружени љубављу и бригом људи у срединама где се налазе. Било је ситуација да су остареле псе купили водичи паса који су са њима радили неколико година у базама у Копненој зони безбедности, што је још једна лепа слика љубави човека и пса. Недавно су грађани широм Србије сазнали много тога о лабрадорки Кеби, која се потпуно прилагодила потребама девојчице с инвалидитетом из Трстеника и сада јој је прави друг, а на свет је донела и мало штене. Пси су несумњиво оплеменили породице у који-

➤ *Било је ситуација да су остареле псе купили водичи паса који су са њима радили неколико година у базама у Копненој зони безбедности, што је још једна лепа слика љубави човека и пса.*

ма се сада налазе, а, по повратним информацијама, старост најчешће дочекују у игри са децом или дружењу са старим људима.

Од септембра 2013. године до данас продато је 36 службених паса Војске Србије и то петнаест немачких овчара, двадесет лабрадора и један шарпланинац. Реч је о службеним псима који су радили у организационим целинама Министарства одбране и Војске Србије на територији целе Србије, а после негативне процене радних способности доведени су у нишку чету за обуку водича паса, узгој и дресуру паса на чување. Важно је знати да нису сви пси стари, већ да међу њима има и оних који нису прошли одређена тестирања, попут лабрадора који нису успешно завршили тестове за откривање минско-експлозивних средстава. Цене за које се продају службени пси су симболичне и крећу се од триста до пет хиљада динара, што представља још једну потврду да економски интереси нису били у првом плану и да активности продаје службених паса представљају, заправо, неку врсту поклона људима који желе да преузму псе.

У овом тренутку оглашена је продаја за шест немачких овчара, тако да Чапа, Цаб, Нед, Вил, Бек и Орца очекују да их преузму породице које ће бринути о њима. Они су до недавно чували одређене војне објекте, али су ветеринарски органи и дресери проценили да они не могу више да врше функцију за коју су намењени, што не значи

да не могу да буду нечији љубимци. Најмлађи пас има осам, а најстарији тринаест година, што су, свакако, позне године за псе, али треба имати у виду да су то обучени, по-

▶ *Недавно су грађани широм Србије сазнали много тога о лабрадорки Кеби, која се потпуно прилагодила потребама девојчице с инвалидитетом из Трстеника и сада јој је прави друг, а на свет је донела и мало штене.*

КАКО КУПИТИ ПСА

Службене псе не продаје чета за обуку водича паса, узгој и дресуру паса. Они само врше услуге њиховог зоохигијенског одржавања, ветеринарског збрињавања, исхране, неге и појења. За продају службених паса надлежна је ВП 5033 Ниш, која је смештена у Касарни „Књаз Михаило” у Нишу. Продаја се оглашава преко сајта Министарства одбране и огласних табла у јединицама Војске Србије. Заинтересована лица из грађанства могу сваког радног дана, у периоду од 9.00 до 13.00 часова, да разгледају службене псе намењене продаји на за то одређеном месту у чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса. Разгледање паса могуће је искључиво уз претходну најаву. Ближе информације могу да се добију на телефоне 018/508-588 и 018/508-815 или у просторијама ВП 5033 Ниш, Булевар Николе Тесле бб, Ниш.

Пошто лице из грађанства погледа службене псе оглашене на продају и одлучи се за куповину, новчана средства уплаћује искључиво на текући рачун РС МО РСЦ Београд број 840-19540845-28. Чета за обуку водича паса, узгој и дресуру паса дужна је да му изда записник о примопредаји продатог пса у коме се купац својеручним потписом у записнику обавезује да ће се у потпуности придржавати Закона о добробити животиња (СГРС бр 41/09). Након тога власник добија службеног пса и пасош – здравствени документ за пса у коме су садржани здравствени подаци о купљеном псу.

слушни, дресирани и редресирани пси, који знају шта треба да раде. Заштитни пас Чапа, рецимо, има изузетно висок ниво обуке и задатке је извршавао у патролама на Копаонику, у Копненој зони безбедности. Уосталом, до сада се није десило да неки власник врати купљеног пса из било којег разлога. Људи који купе псе потписују изјаву да ће поступати са псима у складу са *Законом о добробити животиња* из 2009. године и тако преузимају законска права, одговорност и обавезе у поступању са псима.

Поставља се и питање шта се догађа са војним службеним псима који се не продају? Мајор Зденко Цвијетић одговара: „Ако се не продају, чуваћемо их. О свим псима у чети бринемо подједнако, тако да се и ови пси шетају, кондицирају и у свему имају исти третман као и пси на обуци, почев од хигијенског збрињавања и исхране, па до квалитетне ветеринарске заштите”.

Регионални центар

У народу се каже да једна година пса вреди колико седам људских година животног века. Службени пси се за наменске потребе јединица Војске користе у просеку седам до осам година, а потом њихове радне и физичке способности нагло падају. Водичи службених паса и њихове прет-

постављене старешине будно прате радне и физичке особности њихових паса и обавештавају ветеринарског органа ако постоје извесне сумње у њихове способности. Ветеринарски орган предлаже да се процени њихова радна способност, што се по правилу ради у чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса. Мешовита комисија коју чине ветеринарски органи Министарства одбране, Генералштаба Војске Србије, Команде за обуку и Центра за обуку логистике врше комисијску процену радне и здравствене способности не само старијих паса, већ и службених паса млађих категорија, који поседују извесна здравствена ограничења или нису перспективни за одређене намене у Војсци. По завршетку процене, пси за које је стручна комисија проценила да нису способни за даљу употребу, предлажу се за покретање поступка продаје лицима из грађанства. Јасно је да наведени поступци у потпуности обезбеђују правилно поступање са псима и спречавају било какву злоупотребу.

Чета за обуку водича паса, узгој и дресуру паса, која се налази у саставу Центра за обуку логистике, наставаљач је традиција претходних јединица ветеринарске службе, пре свега Центра за одгој паса из Ниша. До данашњих дана у Центру је обучено преко дванаест хиљада

» *Цене за које се продају службени пси су симболичне и крећу се од триста до пет хиљада динара, што представља још једну потврду да економски интереси нису били у првом плану и да активности продаје службених паса представљају, заправо, неку врсту поклона људима који желе да преузму псе.*

» *Људи који купе псе потписују изјаву да ће поступати са псима у складу са Законом о добробити животиња из 2009. године и тако преузимају законска права, одговорност и обавезе у поступању са псима.*

» *Од септембра 2013. године до данас продато је 36 службених паса Војске Србије и то петнаест немачких овчара, двадесет лабрадора и један шарпланинац.*

да војних службених паса и више од двадесет хиљада водича паса различитих специјалности. У чети раде доктори ветеринарске медицине и ветеринарски техничари, који, поред обуке водича паса и дресуре и редресуре паса различитих специјалности, здравствено збрињавају животиње, а то поред превенције и примарне заштите, обухвата и решавање ургентних случајева, оперативне захвате и стационарно лечење службених паса. Припадници јединице учествовали су на бројним кинолошким манифестацијама на којима су њихови пси остварили запажене резултате. Спомен-соба јединице пуна је пехара, медаља и других признања за учешћа на бројним кинолошким манифестацијама и показним вежбама.

Ниш би могао да постане регионални центар за обуку водича паса, узгој и дресуру паса, пошто јединица има довољно стручних људи и спремна је да испуни све стандарде и потребе не само наше војске, већ и других земаља. Формирање регионалног центра један је од могућих праваца развоја чете, мада почетак продаје службених паса који више не могу да обављају задатке у систему одбране наводи и на помисао да би могли да се окрену и неким економским аспектима узгоја и дресуре паса. Да то није немогуће показује податак да један пас, специјално обучен за проналажење минско-експлозивних средстава, на Западу вреди од 150.000 до 250.000

БЕК ИДЕ У ЛЕСКОВАЦ

У чети за обуку водича паса, узгој и дресуру паса затекли смо потенцијалне купце службених паса који више не могу да обављају предвиђене задатке у Министарству одбране и Војсци Србије. На огласе се најчешће јављају људи који се разумеју у кинологију и који знају како се поступа са дресираним псима. Жарко и Тијана Стаменковић из Лесковца са пажњом су разгледали немачког овчара Бека. „Већ имамо пса, али бисмо желели и њега“, каже Тијана Стаменковић, „Имамо добре услове за чување пса. Одлучили смо се за војног пса, зато што је дресиран и верујемо да ће бити прави пријатељ наше куће.“

Министар одбране Братислав Гашић, током обиласка чете за обуку водича паса, узгој и дресуру паса Центра за обуку логистике, такође је изразио жељу да удоми једног пса.

ПАС И ВОЈНИК

Обуку заједно пролазе пас и војник који је задужен за њега, а успех у заједничком обављању задатака загарантован је када пас научи шта то треба да уради на водичеву команду. Обука водича паса и дресура паса састоји се у усвајању знања из кинологије, увежбавању дисциплинских радњи, савлађивању препрека и специјалном делу обуке. У Војсци Србије користе се немачки овчари (храбар, послушан, радан, истрајан, снажне конституције), шарпланинци (одличан чувар, може да се користи у тешким временским околностима, привржен једном водичу), лабрадори (изузетне способности њуха) и у новије време белгијски овчари (малиноа) са универзалним заштитним, чуварским и специјалним својствима.

Врхунски обучен пас може да по мирису открије починиоца кривичног дела и идентификује правац кретања траженог лица (пас има 150 милиона мирисних ћелија), пронађе минско-експлозивна средства и различите врсте наркотика и има незаменљиву улогу у чувању и обезбеђењу објеката и војне имовине. За откривање дроге и експлозива најбољи су лабрадори, немачки овчари и шарпланинци су одлични чувари, док су белгијски овчари малиноа сјајни за напад и савлађивање терориста.

америчких долара, док се за псећу претрагу минираног терена или објекта плаћа од 15 до 25 евра по квадратном метру.

Нека сазнања говоре да су Американци, после терористичког напада 2001. године, тражили да купе или изнајме неколико десетина хиљада специјално обучених паса за проналажење експлозива, али им то није пошло за руком, јер на целом свету је стотину пута мање таквих обучених паса. Нема сумње да су у западним земљама спремни да купе специјално обучене псе или да плате услуге онима који то знају да раде. Нишка чета, с друге стране, има велике стручне квалитете у тој области, добре дресере и солидан генетски потенцијал службених паса. Обука и каснија продаја паса за специјалне намене могла би да буде, по свему судећи, одличан и дугорочни извозни посао. Вреди размислити, зар не? ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

► *Специјално обучен пас за проналажење минско-експлозивних средстава на Западу вреди од 150.000 до 250.000 америчких долара, док се за псећу претрагу минираног терена или објекта плаћа од 15 до 25 евра по квадратном метру.*